

حقوق کار

مؤلفین

دکتر محمد مصطفی محقی

مورتضی محقی

انتشارات قانون یار

۱۴۰۰

سرشناسه	:	محقق، محمد مصطفی، ۱۳۶۴ -
عنوان قراردادی	:	ایران، قوانین و احکام Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	:	حقوق کار / مؤلفین محمد مصطفی محقی، مرتضی محقی.
مشخصات نشر	:	تهران: قانون یار، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	:	۱۶۸ ص.
شابک	:	۹۷۸-۶۲۲-۲۲۹-۵۱۲-۷
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
یادداشت	:	کتابنامه: ص. [۱۶۳]-۱۶۷.
موضوع	:	کار و کارگری — قوانین و مقررات — ایران
موضوع	:	Labor laws and legislation -- Iran
موضوع	:	کار — قوانین و مقررات — ایران
موضوع	:	Labor laws and legislation -- Iran
شناسه افزوده	:	محقق، مرتضی، ۱۳۶۲ -
رده بندی کنگره	:	۱۲۶۴KMH
رده بندی دیویی	:	۳۴۴/۵۵۰۱
شماره کتابشناسی ملی	:	۷۵۹۸۳۳۲
وضعیت رکورد	:	فصل

انتشارات قانون یار

حقوق کار

تألیف: دکتر محمد مصطفی محقی - مرتضی محقی

ناشر: انتشارات قانون یار

ناظر فنی: محسن فاضلی

نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۰

شمارگان: ۱۱۰۰ جلد

قیمت: ۵۴۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۲۹-۵۱۲-۷

مرکز پخش: تهران، میدان انقلاب، خ منیری جاوید، پلاک ۹۲

تلفن: ۰۲۱۶۶۹۷۹۵۱۹

فهرست مطالب

۱۳.....	مقدمه
۱۵.....	فصل اول.....
۱۵.....	انعقاد قراردادکار.....
۱۵.....	مبحث اول: تاریخچه قراردادکار
۲۱.....	مبحث دوم: تعریف، ماهیت و ویژگی های قراردادکار
۲۱.....	گفتار اول: تعریف قراردادکار
۲۲.....	گفتار دوم: ماهیت قراردادکار
۲۳.....	گفتار سوم: ویژگی های قراردادکار
۲۳.....	بند اول: رضایی بودن قرارداد
۲۴.....	بند دوم: مستمر بودن قرارداد کار
۲۴.....	بند سوم: معوض بودن قرارداد کار
۲۵.....	بند چهارم: قایم به شخص بودن
۲۵.....	بند پنجم: لازم بودن قرارداد کار
۲۶.....	بند ششم- الحاقی بودن قرارداد کار
۲۶.....	مبحث سوم: طرفین قراردادکار
۲۷.....	گفتار اول: کارگر
۲۸.....	گفتار دوم: کارفرما
۳۰.....	گفتار سوم: کارگاه
۳۲.....	مبحث چهارم: معیارهای احراز رابطه کارگری و کارفرمایی
۳۲.....	گفتار اول- تبعیت یا وابستگی (حقوقی و اقتصادی)
۳۴.....	بند اول- تبعیت حقوقی
۳۵.....	بند دوم- تبعیت اقتصادی
۳۷.....	گفتار دوم- دریافت حق السعی در مقابل انجام کار

۳۸.....	گفتار سوم- امزات تکمیلی رابطه کاری و کارفرمایی
۴۰.....	مبحث چهارم: شرایط صحت قرارداد کار
۴۰.....	گفتار اول: مشروعیت جهت قرارداد
۴۱.....	گفتار دوم- اهلیت طرفین قرارداد
۴۲.....	بند اول: کارفرما
۴۳.....	بند دوم: اهلیت کارگر
۴۳.....	گفتار سوم: قصد و رضا
۴۴.....	گفتار چهارم- معین بودن موضوع قرارداد
۴۵.....	فصل دوم.....
۴۵.....	اشتغال زنان و حمایت از آنان در قرارداد کار
۴۵.....	مبحث اول - اشتغال زنان از دیدگاه اجتماعی و اقتصادی
۴۶.....	گفتار اول - وضعیت اشتغال زنان از نگاه آمار
۴۸.....	بند اول - میزان اشتغال زنان در دنیا
۵۰.....	بند دوم: اشتغال زنان در بخش های مختلف
۵۴.....	گفتار دوم - موانع اشتغال زنان
۵۴.....	بند اول - موانع اجتماعی
۵۹.....	بند دوم - موانع فرهنگی
۶۲.....	بند سوم - موانع اقتصادی
۶۴.....	مبحث دوم- اشتغال زنان در اسناد بین المللی
۶۵.....	گفتار اول - مقاله نامه های سازمان بین المللی کار
۶۵.....	بند اول - مقاله نامه شماره «۱۱۱»
۶۶.....	بند دوم- مقاله نامه شماره «۱۰۰»
۶۷.....	بند سوم - مقاله نامه های شماره «۱۴۲» و «۱۲۲»
۶۷.....	بند چهارم- مقاله نامه شماره «۱۰۳»

گفتار دوم - اسناد بین‌المللی حقوق بشر	۶۹
بند اول - منشور سازمان ملل متحد	۶۹
بند دوم - اعلامیه‌های حقوق بشر	۶۹
بند سوم - میثاق‌های بین‌المللی حقوق بشر	۷۱
بند چهارم - کنوانسیون‌های بین‌المللی حقوق بشر	۷۲
مبحث سوم - اصول اختصاصی مرتبط با قرارداد کار زنان	۷۴
گفتار اول - ممنوعیت اخراج به دلیل بارداری یا مرخصی زایمان	۷۵
گفتار دوم - استفاده از رخصتی و برخورداری از حقوق و مزایای دوران بارداری و زایمان	۷۷
گفتار سوم - ارائه خدمات حمایتی به والدین	۸۲
گفتار چهارم - برخورداری از حمایت در زمان بارداری	۸۶
فصل سوم	۸۹
اشتغال کودکان و نوجوانان و حمایت از آنان در قرارداد کار	۸۹
مبحث اول: انواع کار کودکان و آثار آن	۹۵
گفتار اول: انواع کار کودک	۹۵
بند اول: کارهای سبک	۹۶
بند دوم: کارهای سخت و زیان‌آور	۹۸
گفتار دوم: پیامدها و آثار کار کودکان	۱۰۰
بند اول: آثار زیان‌بار جسمی	۱۰۱
بند دوم: آثار روانی - اجتماعی	۱۰۱
بند سوم: پیامدها و آثار اقتصادی کار کودک	۱۰۳
مبحث دوم: بررسی دلایل و زمینه‌های مؤثر در ایجاد پدیده‌ی کودکان کار	۱۰۴
گفتار اول: عوامل اقتصادی	۱۰۵
بند اول: فقر	۱۰۵
بند دوم: توجیهات یا صرفه‌ی اقتصادی	۱۰۷

یکی از مباحث مهم در حقوق کار، قرارداد کار است که مقدمه و پایه اصلی ایجاد رابطه کاری فی مابین کارگر و کارفرما بوده و حقوق و تعهدات طرفین بر اساس آن تعیین می گردد. با توجه به تمایز قرارداد کار از سایر قراردادها - به ویژه از قرارداد اجاره خدمات در حقوق مدنی - این تمایز، دارای اهمیت خاصی از حیث شناسایی نظام حقوقی حاکم بر روابط قراردادی است؛ زیرا موازین حقوق کار و از جمله مقررات مربوط به شرایط کار (مزد، مدت کار، مرخصی و تعطیلات و...)، نحوه حل و فصل اختلافات و مراجع ذیصلاح در رسیدگی به این اختلافات وایمنی و بهداشت کار، صرفاً ناظر بر قراردادهای کار بوده و به دیگر قراردادها ارتباط پیدا نمی کند؛ و نیز، مقررات بیمه ای و مالیاتی مرتبط با قراردادهای کار با سایر قراردادها از قبیل پیمانکاری، وکالت، شرکت و... متفاوت است. قرارداد کار یکی از بنیادی ترین مباحث حقوق است و میزان تسلط بر مباحث آن نشان دهنده توانایی علمی حقوقدان است. حقوقدانی که قرارداد کار را نشناسد و بر مباحث آن تسلط نداشته باشد، اطلاعات وی از حقوق سطحی است و حقوق را فقط در ظاهر و پوسته آن درک کرده و از فهم عمق آن عاجز است. قرارداد کار بستری است برای اینکه حقوقدان بتواند با ظرایف حقوقی آشنا شود و روش تفسیر قانون و قرارداد را یاد بگیرد و شم حقوقی پیدا کند. کسی که از مباحث قرارداد کار گریزان است، هیچ تمایلی به فهم صحیح حقوق ندارد و در سطح باقی می ماند و از عمق محروم می شود. علاوه بر حقوقدانان، بسیاری از اشخاص اعم از کارشناسان و مدیران در سمت های حسابداری، حسابرسی، مدیریت، بازرسی، نیاز به اطلاع از اصول قرارداد کار دارند و در سطوح مدیریتی کمتر کسی است که نیاز به فهم قرارداد کار نداشته باشد. حتی مردم عادی علاقه زیادی به درک این مفهوم دارند. قرارداد کار به ما می گوید که اگر خواستید استخدام شوید چه ضوابطی

رابطه رعایت کنید تا از حمایت‌های قانونی برخوردار شوید. هرگاه قرارداد صحیحی منعقد گردد، قانون کار مقرر می‌دارد که طرفین از چه حقوق و تکالیفی برخوردارند. چنانچه یکی از طرفین از انجام تعهدات قراردادی خود امتناع کند، حقوق قراردادها به ما نشان می‌دهد که طرف دیگر چه اقداماتی می‌تواند علیه متعهد انجام دهد. هنگامی که طرفین در مورد مفاد و محتوی قرارداد کار اختلاف پیدا می‌کنند، حقوق قراردادها معین می‌کند که حقوق و تعهدات طرفین کدام است و حدود و ثغور آن چیست؛ بنابراین، شروط مندرج در قرارداد را واکاوی می‌کند و با توجه به کلیه اوضاع و احوال شروط ضمنی و بنایی قرارداد را معین می‌نماید. چنانچه در قرارداد ابهام وجود داشته باشد، معیارهایی را برای تفسیر قرارداد مقرر می‌کند. وفاداری به عهد و پیمان از بستن عهد و پیمان نیز بیشتر اهمیت دارد که به قول سعدی «عهد نا بستن از آن به که ببندی و نپایی». به موجب آیه شریفه «وَأَوْفُوا بِالْعَهْدِ إِنَّ الْعَهْدَ كَانَ مَسْئُولًا» باید به عهد و پیمان‌ها وفا کرد و به آن‌ها پایبند بود. حقوق قراردادها با نقض قرارداد کار مقابله می‌کند و به طرف دیگر اجازه می‌دهد که از مراجع حل اختلاف قانون کار اجبار متعهد را به انجام تعهد مطالبه کند و چنانچه اجبار ممکن نباشد، به طرف دیگر اجازه می‌دهد که قرارداد را فسخ کند و از انجام تعهدات متقابل خود را آزاد نماید. همه این حمایت‌های قانونی در صورتی است که قرارداد کار به طور صحیح منعقد شده باشد. به طور کلی می‌توان گفت که آشنایی با قرارداد کار مورد نیاز تمام افراد جامعه می‌باشد و با توجه به خلاء تحقیقاتی موجود در این زمینه ضرورت تدوین این کتاب اشکار می‌شود.

دکتر محمد مصطفی محقی (وکیل و کدر علمی دانشگاه کاتب)

مرتضی محقی